

RAVNICA B. PETROVIĆA

DRAŠKO REDJEP

Boško Petrović da bi pisac imao želju da cima svojih pesama ili prije od onih pi-preuzme odgovornost za ča, njihovim još neuobičajenim postojanjima. Svaku uznemire i pod-uz jednom drugom vidu svoju temu pesnik je pro-voje srednjo-knjижevni posao Boška Pet-rosio i prinosi u sebi, školske rojeve rovića sasvim je izuzetan pa samo izdvaja i pred na onim najsukrjenije bun-tarskim plandovanjima što u književnosti koja danas živi kod nas. Teško bi se bez većih i značajnih og-krstarenja po šumama i ritovima, po njivama, po proseckama i u traženju o-nog zagubljene pejzaža na kome mu se pogled za-ustavio u davnom razgo-voru sa deda Ljubom. O-pričenost zavičajem sa ne-činjenosti daleko trajnijim od o-sećanja neoduženog duga izjavljena je još u „Snovi-ma“, dokle u najranijoj ob-javi pesnikovo. Najčešće to i nije osobina koja se može steti, a prepozna se u iznenadnom blesku čež-je. Petrović ju je dogle-dao u tudjoj zemlji, među žicama i ostavio je onako svedenu i zauzdanu u cik-lusu „Zarobljenička noć“:

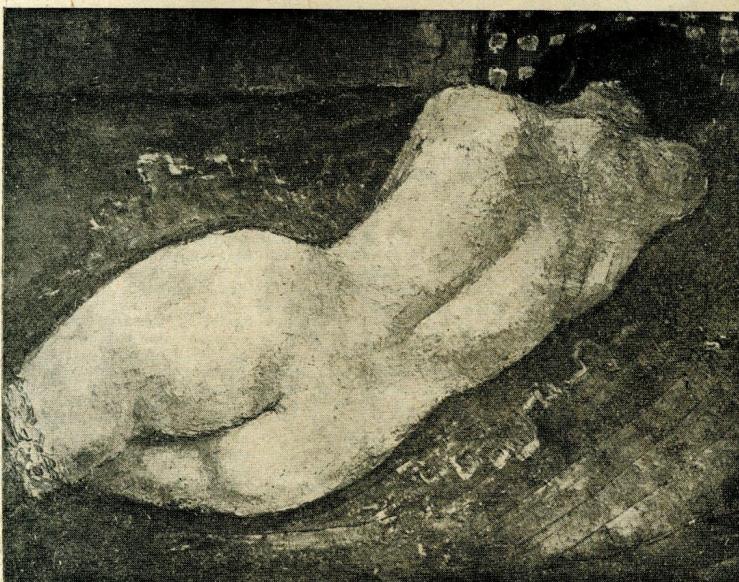
*Pitah se nekad bezumno
šta život znači.
Sad bih se mog o presaviti
nad to malo zemlje
i tamo plakati,
za njim.*

To nije jedini izliv čež-nijog pružanja prstiju i pogleda, ali od tog preloma nastaje svesno podvr-gavanje i podavanje Panon-iji i kao rezultat takvog bogaćenja rekreacija iznad svega domišljata. U takvoj svetlosti nepretencioznost koju je više kritičara isti-calo prilikom ocenjivanja pesnikove druge knjige, a koja je bar isto toliko pri-sutna i u prvoj, nije i to se mora istaći, posledica skromnosti. Nema se do-vremenu i svaki delić ži-vota zapanjuje ogromno, gov zavicaj. Otuda postoji pa nijedna pojava nema utisak da on i ne prilazi voljno vremena da se bira tako minimalnu vrednost najbližim ogradama, poče-

(NASTAVAK NA 7. STR./

SAVA ŠUMANOVIC

NAGA ŽENA

Balada

Šta je Odisej radio kad se vratio kući? To je važno pitanje, a niko odgovor nije dao. Pretpostavimo: prebrojao je ovce, najeo se, i verovatno, nokte skratio. Posle je, siguran sam, zevao, zevao, i bilo mu je zbog nečeg beskrajno žao, Zbilja, šta je Odisej radio kad se vratio?

V olim da se igram ludost, da drveću u kosu vezujem dugi, naprimjer, da širim ruke, nek se slapovi neba na mene s urlicom ruše, I često svraćam u jednu finu krčmu na drumu odavde do tuge gde su stolovi — burad baruta, a gosti smeju da puše.

Posle, javno oko pričam da sam toranj, pa strah i trepet za oblake značim, a sve je to tako smešno, i dugo se kikočem i sa matorim šumama rven. Uopšte, mnogo volim da se igram ludost, pa u svaki novi dan žmureći zakoračim i tek posle se osvrćem da vidim kakve su to katastrofe mogle da me smrve.

O vaj život je veliki bezazleni brod što o kamenje krvari bokove i muče po ostrvima zarivajući rogove jarbola suncu ispod struka. Kapetana smo bacili u more i na svoju ruku napustili dokove. Sad izmišljamo nove strane sveta i mnoštvo novih luka.

A divno je što nismo otputovali, naprimjer, fijakerom niz drum star i ili se lupali u vozovima dosadno zevajući u jednojke stanice uz prugu.

Jedan brodolom više ili manje — to ionako ne menja stvari, i zakleo bih se da ne utiče na dugu. Ovaj život je veliki bezazleni brod, a mi, zagrcnuti od vazduha i pića, kuvamo ručak u kompasu i milujemo javne tajne žene po lukama, podivljali od sreće što smo izneli glavu iz prošlih i budućih krovoprolaća i za nat preobraćeni u primitivce koji dočekuju glavom a osećaju rukama.

D a sam živeo u vaše vreme, čini mi se: vidiće bih šakama deljao i dero mlatarajući vetrenjačama ruku i vičući velikim nezgrapnim ustima. Ovako: samo sam mali, žalosnosmešni, neregutovani heroj nepravedno osudjen da raspreda paučinu svojim rapavim prstima.

U meni sve vreme hara jedan donkihotski nemir i ja bih većito da se borim A trube su pretopljene u čajnike. Sad ponovo samo violine sviraju. Uveče tempiram krevet i budilnik, i opet — nikako da izgorim, jer i mne su postale starije i pametnije, pa prvo razmisle a onda — ne eksplodiraju

D rveće opeče ruke o sunce, pa su mu dlanovi lišća ujesen ranjavci i krti, a mostovi tegle na ledjima topli vetrar što prve kiše njavljuje. Kako da vam objasni što znači umirati sa travama i proći kroz bezbroj najdetinjastijih smrti? Pa vi nemate pojma koliko ja volim ovaj život što mi se u zenice strmoljavljuje.

I pojma nemate kako se zbog svake sitnice radujem i kako osećam širom otvarajući oči da se u njima hiljadu boja menjaju. Ja sam skoro bolesna sličnost sa svetom i vrtoglavom potsećam na matu, naivnu fabriku, šarenih poverenja.

o Odiseju

Zbog jednog velikog kruga stvari u nama, mi male krugove opisivali nismo iako smo ko zna pre koliko godina na pravo mesto sestare zaboli. A sad, odjednom, praštamo se od luckastih oreola najkonvencionalijim pismom i stid nas je što smo se pred snovima pokazivali goli.

I pričamo u društvu: može se umesto kamenja biti još kako pristojna pluta što se talasa na površini svih nemira bez ženiranja i šuma. Pa u redu, slažem se. Spalimo pornografiju entuzijazma. Ja prvi za to glasam. I neka nam je nazdravlje kad se prejedemo razuma.

Ništa, samo nekoliko grama moje majke kad jesen na trgovima uzre. I opet, ništa naročito, samo nekoliko kapi moje sestre u parkovima starim. Vidiš da se svi prodaju. A nebo su, verovatno, izmisili onako uzgred nekakvi pitomi i licemerni besposličari.

Odavde pa do u nedogled: sve sami trgovci i spomenici. Unazad: ruke se prodaju na metar, po izboru, obojene i lukusno pakovane. Ostalo je sve obično: travama prskaju kliče i iz astalta se čuju krići, a sijalice su preterano našminkane i pomahnitalo lakovane.

Posle svega: još malo poverenja u kraljeve oči bezazlenih izloga pred kojima se nadahnjujemo za male životne podvige kad se smeti isprazni. I trpimo se, vidim, zadovoljni beznačajnim kupovinama. I srećni umiremo zbog toga trošeći nemilice razmenjen u sitniš onaj svoj najveći praznik.

Kad umrem, bar sam siguran, niko se neće dovući da mi pljune u lice. Svi će te mi odjednom biti prijatelji i ko zna kakvo izmisliš priznanje. Potpuno vas razumem: mrtvi ljudi nisu zločinci, nisu gadovi, nisu ublice. Smrt je pomilovanje.

Kad umrem, zažaliću samo zbog ptica, jer bio sam bolesno zaljubljen u letove. Ostalo za mene i nije imalo naročitog smisla i značenja. Pa nasmejte se kad spuste u raku velikog klovna i njegove nerazumljive svetove umorne od životnog šegačenja.

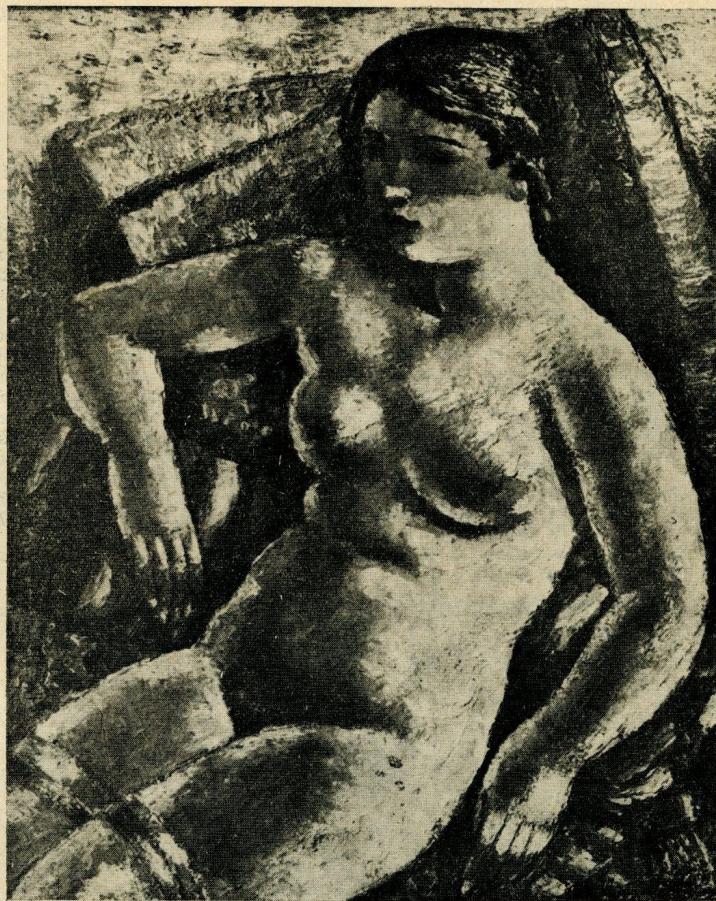
Drugo od vas ne tražim. Samo taj aplauz smeha kojim ste dlanove raskravili pod šatorom neba naduvenim od rđljivog vetrova što olju obečavaju. Jer pošteno je na kraju krajeva razumeti komedijaškoj koji su se zbog vas izmislili takо su mogli da sidju u publiku i da za svoje pare psuju i obožavaju.

Kad umrem, nagrižen bakterijama zanosa truo od virusa verovanja u sve što je život dao, Za mnogu će blejati stado od bezbroj prijatelja, i mnogo štošta mi pripisati, a zaboravice da kažu da sam pao Zablenut uzvezde i oblake, u zatišju velike bitke za zadovoljstvo Od malog, zalatalog metka nesvakidašnjih želja

Zamislite molim vas: krovovi su odjednom nalik na sekrite tupe i sive Valjda zato što od pre neki dan delju tverja lasta svodom plavim. Ala čemo se smejeti ako većito budem ovako živeo pola u najcrnjem blatu — pola u najljubljenoj travi.

I zamislite molim vas: sve što sam jogunasto čekao dosada nisam stekao. A ovo malo što sam imao već odavno sam pokonio nemok. Ala čamo se smejeti ako većito budem ovako beskraino, beskraino tekao, a usahnen tu negde, nedaleko.

Miroslav ANTIĆ

SAVA ŠUMANOVIC

(NASTAVAK SA 6 STRANE)
između jedne i druge poze
kada se predaje ljubav ro-
djački slepa:

„Ali, roneći kroz tudje jezike i knjige, muziku i
zemlje, voleći i mrzeći da-
leke, strane ljude i žene,
podneblja i vode, sanjačući
slikama, sadržajima i reči-
ma tih tudjina, ja ipak, kroz
zamrsak svih doživljaja, tih
južnih i severnih oblaka što
su se pregonili u meni, i
vazda se još pregone, kroz
sve to, često — pa i sad isto
tako — osećam kako, tu i ta-
mo, kao vidik kroz paved-
rinu, probija daleki mi već
dan, ali jednako dragi i
jednako prisutni, prosti i
uzbudljivi motiv zavičaja:“

Autor je pred čitaocem
potražio odanost onoj po-
nosenoj reči što se sa da-
režljivošću bez premca po-
stavlja u zavjetnoj „Ravnici“:

*tu sam mladićem stao, pa
i sad put mi je amo
i uvek će mi biti, k'o što
i beše,
k'o što vode već speše
i ravan sa planinu.*

Jer kao što je u naletu de-
čacke darežljivosti, a nikako
ne samo zbog vremena
koje je zahtevalo svakodnevnu izjavu rodoljublja,
sve svoje snove prenosio
u „ubavo pristanište moje“
tako je u jednom poznjem
vidjenju požalio sebe, sav
uzdrhtao pri pomisli da je
jedno izduženo vreme iz-
medju njega i njegovih de-
tinjih stopa po poljanama.
Svišta je gromoglasnost

kad su misli o drugima, ne
za druge i ne za sebe. U
Petrovićevom nimalo pasiv-
nom približavanju najro-
djenijoj grudi uzdignuta
reč ili boja izgledala bi
nametnuta. I osvetničke
zastave u njegovim ranim
i ranijim stihovima, i nje-
govi razliveni, a sigurni
tokovi proze, i boravak na
grobliju, i časovi pred smrt
obojeni su blagošću koja
ide od punog poverenja u
ljude, a završava se ponos-
om koji nije ocrtan, već
potstaknut:

*K'o da svak odjednom post'o
gazda je
ove zemlje, mere nažan,
donose
„Dobro žito!, reknu, pa se
ponose.
(U autobusu)*

Pesnikova je blagost gost
humanosti i optimizma. U
njeno ime on samo uzgred
i kao preko volje pominje
neposredno prisustvo oku-
patora naprimer. Radije
nam predočava odbleske i
odjeke tog neželjnog bo-
rvaka. Najradije beleži u-
klanjanje tragova zločina.
Vitalni i osobeni deda Lju-
baš u tom procesu do-
bija najznačajniju dimenziju.
Spora ne može da bude
— blagost je obnovitelj:

*Ljudima ovoga sela, deci
naroda svoga,
zakriljenoga krihom vremena
beskrainoga,
dan će se buditi uvek.
(Zora u Moroviću)*

Atmosfera prevashodno,
ali ne insistirano lirska oba-
via poput lakihs isparenja
u ritovima reč Boška Pet-

ŽENSKI AKT